

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2024-527

18.6.2024

DNB Livsforsikring AS (Pensjon, Personal)

Livsforsikring/uføredækninger/pensjon

Uføredekning endret 1.1.16 – varig sykmeldt fra april 2016 - uførekrav etter gammel avtale? – fal. § 19-7.

Forsikrede var gjennom arbeidsgiver omfattet av kollektiv uføredekning. Han ble utsatt for en voldshendelse 16.5.15, og ble sykmeldt i 4 dager, men ønsket deretter ikke videre sykmelding. Arbeidsgiver endret dekninger fra 1.1.16, med bl.a. vesentlig lavere uførepensjon. Forsikrede ble varig sykmeldt/arbeidsufør fra april 2016, og fikk i 2019 innvilget uførepensjon fra april 2017, etter avtalen gjeldende fra 2016. Saken reiste spørsmål om forsikrede hadde krav på uførepensjon etter avtalen som gjaldt frem til 2016. Slik saken var opplyst hadde forsikringstilfellet ikke inntrådt før 1.1.16 og forsikrede hadde dermed ikke krav på uførepensjon beregnet etter avtalen som gjaldt frem til 1.1.16. Foretaket ble gitt medhold.

Sakens bakgrunn

Forsikrede var medlem i tidligere arbeidsgivers kollektive dekninger, herunder uføredækninger.

I forsikringsbevis 9.10.14 var uførepensjon oppgitt til ca. 79 000 kr pr år. Fra beviset:

Uførepensjon og innskuddsfritak kan innvilges dersom du i forsikringstiden har vært minst 20 prosent arbeidsufør i en sammenhengende periode på 12 måneder. Ved delvis arbeidsuførhet reduseres uførepensjon og innskuddsfritak forholdsmessig i forhold til uføregrad.

...

Barnetillegg til uførepensjonen utbetales for barn du forsørger eller plikter å forsørge, og som ikke har fylt 21 år, jf. punkt 1-4 og 4-3 i forsikringsvilkårene. Barnetillegget utbetales i forhold til uføregrad sammen med uførepensjonen, og opphører når barnet fyller 21 år eller når uførepensjonen opphører.

Videre:

Uførepensjon og innskuddsfritak kan innvilges dersom du i forsikringstiden har vært minst 20 prosent arbeidsufør i en sammenhengende periode på 12 måneder. Ved delvis arbeidsuførhet reduseres uførepensjon og innskuddsfritak forholdsmessig i forhold til uføregrad.

Det samme fremgikk av forsikringsbevis 10.1.15.

Forsikrede var 16.5.15 utsatt for en voldshendelse. I poliklinisk epikrise ved sykehus, ØNH-avdeling, ble det bla notert:

Pas. som forteller at han ble slått og sparket av 3-5 mennesker i natt. Ingen amnesi for forløpet. Ingen kvalme eller oppkast. Han har en del mindre kutt i ansiktet, explorasjon over øvre del av rygg. Se vedlagt foto for detaljer. Han har i tillegg smerter over hø. del av thorax. Ingen subjektiv tungpust.

Han ble sykmeldt i 4 dager.

I legenotat 27.5.15 fremgikk at han hadde smerter mm, men ønsket ikke sykemelding.

Han skrev mer om hendelsen til krisesenter 31.5.15:

Jeg er utsatt for vold/mishandling her i (sted). Jeg ble slått av et folk av 4-5 mennesker i Nachspiel hos en kollega (...) etter at vi hadde vært på fest i (...). De har slått meg i 3 episoder innen ca. 2 timer. De knuste meg hovedsakelig i ansikt, hode og ribb-beina og i andre deler i kroppen. Jeg var livredd og Jeg ringte til politi og legevakt for hjelp, og de andre som ville forsvare meg var redd for mitt liv og ringte politi. Blant de som knuste meg kjenner jeg godt bare en. Han heter (...) og jobber i (...) som lærling. Og de andre som slått meg kjenner jeg ikke fra før, men husker noen av de ansiktet. ...

I e-post 29.6.15 skrev forsikrede til arbeidsgiver en lengre redegjørelse for hendelsen og for tilstanden.

Lege ga uttalelse til foretaket 14.9.15 (noe uklart årstall) om kontusjon ribbein og ventet i orden innen et år.

Psykologspesialist skrev i spesialisterklæring 30.9.15 at tidligere plager med angst fra 2011 pga. spillavhengighet ble forsterket etter voldshendelsen i mai 2015.

Det er ikke opplyst om at forsikrede var sykmeldt eller arbeidsufør mellom hendelsen i mai 2015 og april 2016, da han ble langvarig sykmeldt.

I tilknytning til nye regler om uførepensjon fra 1.1.16 endret forsikredes arbeidsgiver avtalen. I nytt forsikringsbevis 9.1.16 var årlig uførepensjon oppgitt til ca. kr 35 600.

I e-postkorrespondanse i 2017-2018 ble det opplyst at forsikrede ble sykmeldt/arbeidsufør fra april 2016.

Forsikrede fremmet 8.3.17 krav om uførepensjon og øvrige uføreytelser. Han opplyste om sykdom og arbeidsuførhet inntraff fra 7.4.16, med diagnoser alvorlig depresjon og psykose under utredning.

Foretaket innvilget 11.3.19 uførepensjon fra 10.4.17, med kr 54 000 per år, barnetillegg inkludert. Det var samordnet (trukket fra) to fripoliser på til sammen kr 5 000 per år.

I legeerklæring ved arbeidsuførhet 3.4.20 skrev legen bl.a.:

Pasienten ble i 2015 utsatt for blind vold av en guttegjeng på fest med kolleger, og har etter dette strevd med symptomer som angst, panikkangst, nedstemthet, søvnvansker; oppvåkning på natt med dødsangst, redsel for å være blandt folk, paranoid beredskap, flashbacks, mer spilleavhengighet og et veldig stort funksjonsfall. For episoden fugnerte han bra i jobb som sivilingeniør. Strevde kun med spillelidelse for episoden. Etter episoden med blind vold har han hatt særdeles mye kontakt med psykisk helsevern i form av flere innelggelser og poliklinisk kontakt. Han har hatt mange forskjellige diagnoser og mottatt mye behandling. Han har fått pgrgfrende behandling hos X Poliklinikk ved X DPS, samt gir han i behandling i avsluttende fase hos psykolog (...) for sin spillelidelse ved (...).

I klage 6.1.23 viste forsikrede til dokumentasjon om at årsaken til uførheten var voldshendelsen i 2015, og at han mente han da hadde krav på uføreytelser etter avtalene som gjaldt i 2015.

Foretaket fastholdt avgjørelsen hhv. 2.1.24 og 13.1.24.

Forsikrede mener i det vesentlige at ytelser skal baseres på avtalen fra 2015, og at det avgjørende er at skadehendelsen var 16.5.15, da han ble sykmeldt i 4 dager. På grunn av oppholdstillatelse, karriere, økonomi, mm. var han nødt til å jobbe, og ble derfor ikke langtidssykemeldt før i april 2016. Han var i realiteten arbeidsufør, og legenotatet 27.5.15 og e-post 31.5.15 til kritesenter viser at han avslo sykemelding selv om legen ville sykmelde ham som alvorlig skadet/syk/arbeidsufør. Det er helt urimelig at det skal komme forsikrede til skade at han forsøkte å holde seg i jobb. Endringen av avtalen etter at hendelsen som var årsak til uførheten er ulovlig.

Foretaket har i det vesentlige anført at forsikredes sammenhengende uførhet først startet i april 2016 og at det da var avtalen som gjaldt på dette tidspunktet som gjelder i saken.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder under hvilken avtale forsikredes uførepensjon, barnetillegg og innskuddsfritak skal beregnes på grunnlag av. Spørsmålet til nemnda er om forsikrede har krav på ytelser under avtalen som gjaldt frem til 31.12.15 eller under avtalen gjeldende fra 1.1.16.

Det er forsikrede som må sannsynliggjøre at vilkårene for å få erstatning er oppfylt. Forsikrede må med andre ord dokumentere at vilkårene for en utbetaling er til stede.

Rett til erstatning/utbetaling under dekningen forutsetter at forsikringstilfellet er inntruffet i forsikringstiden, se Rt-2010-59 og Rt-2014-379.

I avtalen som gjaldt frem til 1.1.16 var det i forsikringsbeviset oppgitt at retten til uførepensjon inntraff når:

du i forsikringstiden har vært minst 20 prosent arbeidsufør i en sammenhengende periode på 12 måneder.

Og fra vilkårenes pkt. 4-3 Uførepensjon

1. Rett til uførepensjon

Dersom pensjonsordningen omfatter uførepensjon, inntreffer retten til denne når medlemmets arbeidsdyktighet på grunn av sykdom, skade eller lyte har vært nedsatt med minst 20 % i et sammenhengende tidsrom på 12 måneder (jf. lof § 6-1).

Etter avtalen som gjaldt frem til 1.1.16 inntreffer forsikringstilfellet altså dersom forsikrede var minst 20 % arbeidsufør sammenhengende i 12 måneder.

Slik saken er opplyst for nemnda, er det ikke er fremlagt dokumentasjon som er egnet til å sannsynliggjøre at forsikrede i realiteten hadde en redusert arbeidsevne (helt/minst 20 % arbeidsufør) i perioden frem til april 2016. Forsikrede var ikke sykemeldt i lengre tid i denne perioden, og nemnda legger til grunn at forsikringstilfellet dermed ikke inntraff før etter at avtalen som gjaldt frem til 1.1.16, ble erstattet av ny avtale fra 1.1.16. Slik saken er opplyst for nemnda, har forsikrede derfor ikke rett til uførepensjon under avtalen som gjaldt frem til 1.1.16. Ettersom forsikringstilfellet ikke inntraff under avtalen som gjaldt frem til 1.1.16, kunne foretaket melde forsikrede ut av den gamle ordningen, jf. vilkårene om utmelding og opphør av avtalen i pkt. 5-1 og 5-2.

5-1-1 Generelt

Når medlemmet slutter i foretaket, plikter foretaket å melde vedkommende ut av pensjonsordningen. Foretaket kan ikke melde medlemmet ut av pensjonsordningen så lenge vedkommende hører til de arbeidstakere som pensjonsordningen omfatter. Tilsvarende gjelder også for pensjonister som får utbetaling fra pensjonsordningen.

...

5-1-2 Særskilt om arbeidsuføre

Dersom medlemmet er minst 20 % arbeidsufør og pensjonsordningen omfatter innskuddsfritak, uførepensjon eller premiefritak, kan vedkommende ikke meldes ut, med mindre dette følger av lof og loi.

...

5-2 Opphør av pensjonsordningen

5-2-1 Generelt

Pensjonsordningen opphører dersom foretaket sier opp avtalen, innstiller sin virksomhet, stopper innskudds- og/eller premiebetalingen og det ikke er midler i innskuddsfondet eller premiefondet til dekning av innskudd og premie, eller pensjonsordningen ikke fyller minstekravene i loi og/eller lof.

Pensjonsordningen kan også sies opp av DNB Liv.

5-2-2 Bestemmelser som gjelder arbeidsuføre medlemmer

For medlem som er arbeidsufør, men uten rett til uførepensjon, premiefritak eller innskuddsfritak ved opphøret, står DNB Liv likevel risikoen for fulle pensjonsytelser så lenge medlemmet er minst 20 % sammenhengende arbeidsufør, men ikke utover 12 måneder fra den dagen arbeidsuførheten inntrådte.

Medlemmets eventuelle rett til uførepensjon, innskuddsfritak og/ eller premiefritak fastsettes ved utløpet av det tidsrom DNB Liv har risikoen for fulle pensjonsytelser.

Innvilges det innskudds- eller premiefritak etter en uføregrad lavere enn 100 %, vil den del av risikodekningen som ikke er dekket av innskudds- eller premiefritak bortfalle dersom ikke den udekkede del blir opprettholdt ved fortsatt innskudds- eller premiebetaling.

Nemnda påpeker at etter forsikringsavtaleloven (fal.) § 19-7 skal foretaket skriftlig eller på annen forsvarlig måte tilby medlemmet å tegne fortsettelsesforsikring når han/hun meldes ut av bedriftens kollektive ordninger innen livsforsikring. Saken er ikke opplyst med tanke på spørsmålet om fortsettelsesforsikring, og nemnda tar derfor ikke stilling til spørsmålet.

Slik saken er opplyst, har forsikrede ikke krav på uførepensjon beregnet etter avtalen som gjaldt frem til 1.1.16. Nemnda presiserer at foretaket ikke har bestridt at forsikrede oppfyller vilkårene etter avtalen som løp fra 1.1.16.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Tonje Giertsen (bransjerepresentant), og Bodil Kristoffersen (forbrukerrepresentant).